

DECEMBER
DANCE
17

za 09 dec 2017
20.00 Concertzaal

**THE SECOND DETAIL
/ TURNING_MOTION
SICKNESS VERSION**

Ballet de l'Opéra de Lyon

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

BRUGGE
CULTUUR
CENTRUM
BRUGGE

Uitvoerders & programma

BELGISCHE PREMIÈRE

19.15 Inleiding door Gloria Carlier

Ballet de l'Opéra de Lyon: dansgezelschap

— **The Second Detail**

William Forsythe: choreografie,
scenografie & lichtontwerp

Thom Willems: muziek

William Forsythe, Issey Miyake: kostuums

**Jacqeline Baby, Kristina Bentz, Edi
Biloshmi, Sam Colbey, Noëllie Conjeaud,
Adrien Delépine, Alvaro Dule, Tyler Galster,
Caelyn Knight, Marco Merenda, Marissa
Parzei, Lore Pryszo, Raúl Serrano Núñez,
Julia Weiss:** dans

— **TURNING_motion sickness version**

Alessandro Sciarroni: choreografie

Marta Ciappina, Elena Giannotti:
assistentie choreografie

**Yes Sœur ! (Alexandre Bouvier & Grégoire
Simon):** muziek

Ettore Lombardi: kostuums

Sébastien Lefèvre: lichtontwerp

**Jacqeline Baby, Kristina Bentz, Sam
Colbey, Noëllie Conjeaud, Tyler Galster,
Sarkis Grigorian, Ludovic Le Floc'h, Coralie
Levieux, Marco Merenda, Albert Nikolli,
Marissa Parzei, Roylan Ramos, Raúl
Serrano Núñez:** dans

Serge Dorney: algemene directie

Yorgos Loukos: artistieke directie ballet

Gabriel Munoz: technisch management

Yohann Ambert Fourcade, Rudy Parra:

lichttechniek

Jean-Pierre Barbier: klank

Christophe Reboul: stagemanager

Chantal Frick Cloupet: kleedster

Pierre Advokatoff, Joyceline Mocogni,

Amandine Roque De La Cruz: balletmeester

Claire Lamothe: pianist

Pierre Michou-Saucet: osteopaat

Eléni Loukou: tourmanager

Theresa Lafortune: algemeen manager

—
The Second Detail

pauze

TURNING_motion sickness version

In samenwerking met
Cultuurcentrum Brugge

Uw applaus krijgt kleur dankzij
de bloemen van Bloemblad.

INSTITUT
FRANÇAIS

DANS

William Forsythe & Thom Willems

The Second Detail

‘Klassiek ballet is een creatieve schaakervaring. Er is geen absolute arabesk. Er is geen perfect geslaagde uitvoering van een choreografie. Je moet je best doen om beter te falen, naar de formule van Samuel Beckett ... En proberen de grenzen van het lichaam te verschuiven om nieuwe vormen te onderzoeken.’

— William Forsythe

Amerikaans choreograaf William Forsythe woont sinds 1973 in Duitsland. Hij bestudeert onophoudelijk alternatieve choreografische mogelijkheden, waarbij hij het evenwicht van de klassieke taal verbreekt. Hij vervormt en rekt de houdingen, overdrijft strekbewegingen tot op het punt van onevenwicht, versnelt de uitvoering, doet de samenhang uiteenvallen om ze weg te houden van haar vertrouwde logica, deconstrueert en verstrooit gedante zinnen om ze verderop weer op te bouwen in een nieuwe samenstelling. Als regisseur van het onstabiele demonteert hij de werking van de theatrale illusie (het doek dat onverwachts valt, scenografische elementen die van plaats veranderen waardoor ze het beeld opsplitsen, licht dat de silhouetten aftekent of halfduister dat ze vervaagt) in een spel van zien en niet zien, bedoeld om de blik van de toeschouwer te verstoren. De voorbije vijftientig jaar heeft hij de danswereld uitvergroet en geconfronteerd met plastische kunsten, teksten en multimedia, en dat alles in een overvloed van beelden die een reflectie van onze tijd is.

The Second Detail zet radertje per radertje een menselijke ‘machine’ aan het dansen: een golf van energie die met buitengewoon meesterschap is bevrijd, wordt plots afgebroken, lijnen van deelnemers die zich vormen en even snel weer vervagen, reeksen van herhaalde evoluties die zich op een steeds complexere manier ontwikkelen. Een soort *Theme and Variations*, als een ‘hardcore’ Balanchine.

Alessandro Sciarroni

TURNING_motion sickness version

‘Toen ik klein was, kon ik urenlang naar de mieren op het balkon van ons huis kijken. Hun collectieve verplaatsingen fascineerden me, en ik wou begrijpen waar ze heen gingen en waarom. Als ik vandaag naar een groep mensen kijk, zijn de hevige nieuwsgierigheid en het empathische verlangen die ik voel soortgelijk.’

— Alessandro Sciarroni

Alessandro Sciarroni is een kunstenaar met vele talenten. Hij heeft een opleiding visuele kunst en theater gevolgd, en hij combineert verschillende disciplines in zijn werk. Hij benadrukt graag dat hij pas op latere leeftijd en zonder een academische opleiding in de wereld van de choreografie is beland. Hij neemt de vrijheid om te experimenteren met allerlei soorten gebaren, zoals in *UNTITLED_I will be there when you die*, dat hij in 2014 maakte voor de Biennale van Lyon. Dat stuk was geïnspireerd op de terminologie van sport, jongleren en folklore. Het was het tweede deel van een drieluik dat begon met *Folk-s, will you still love me tomorrow* en in 2015 werd afgerond met *Aurora*.

Van migratie naar rotatie

TURNING_motion sickness version maakte hij voor de dansers van het Ballet de l’Opéra de Lyon. Het maakt deel uit van een nieuwe creatiecyclus, *Turning*. Het project is ontstaan in het kader van een onderzoeks- en productieresidentie genaamd *Migrant per Bodies*, die verschillende artistieke en culturele tools inzet om te reflecteren over migratie en de impact ervan op Europa en Canada. Alessandro Sciarroni besloot al in het begin om dat thema in verschillende versies op te splitsen, waarbij ‘elke versie verandert afhankelijk van de ruimte waarin ze zich bevindt en van de mensen die haar samenstellen’.

‘Het concept ‘vertrek’ is gebaseerd op mijn observatie van de migratie bij dieren. Ik ben naar Europa en Canada gegaan om de migratie van ooievaars en wilde ganzen te observeren. In Brits-Columbia heb ik de migratie van de zalm gadeslagen. Gaandeweg kwam ik tot het inzicht dat die dieren altijd hetzelfde traject afleggen. Daardoor ben ik begonnen na te denken over draaibewegingen.’

‘Ronddraaien is een archetypische handeling die je verbindt met het universum, met het bloed in je aderen, met het oneindig kleine en het oneindig grote.’

— Alessandro Sciarroni

De term ‘turning’ wordt hier gebruikt in elke zin van het woord. Ronddraaien, uiteraard, maar ook veranderen of evolueren. Op die manier zijn er verschillende stukken ontstaan, elk met een ondertitel: *thank you for your love version*, gemaakt voor de Biënnale van Venetië, *migrant bodies version*, een solo door de choreograaf zelf, en *symphony of sorrowful songs version*, een voorstelling voor een museumruimte met het Ballet van Rome.

Een geleidelijk leerproces

Binnen die waaier aan interpretaties en betekenissen lijkt *motion sickness version* een terugkeer naar de bron. De choreograaf gaat er dieper in op dezelfde circulaire obsessie als in zijn solo, maar ditmaal op een grotere schaal vanwege de vele lichamen. Hij legt uit: ‘In het begin van *Turning* was ik beginnen ronddraaien zonder enige voorbereiding, waardoor ik al snel pijn in mijn hart voelde en

misselijk werd. Daar komt de titel van het stuk vandaan. Voor deze versie heb ik een geleidelijk leerproces voor de draaibeweging ontwikkeld voor de dansers van het Ballet de l’Opéra de Lyon. We begonnen met vijf minuten. Vervolgens werden het er tien, vijftien, vijfendertig. Om de befaamde motion sickness te vermijden, deden ze eerst een reeks voorafgaande oefeningen, ontleend aan de Chinese geneeskunde, qi gong of de oosterse spiritualiteit. Het doel was om tegelijkertijd ontspanning en uiterste concentratie te bereiken, zodat ze plezier konden vinden in de eindeloze wentelingen.’

Voor deze creatie heeft Alessandro Sciarroni met vijftien dansers gewerkt – waarvan er elf afwisselend op de scène staan. ‘Zij hebben hun klassieke grammatica aangereikt, met pirouettes en wentelingen’, benadrukt hij. ‘Die heb ik gecombineerd met meditatie en de fysica van draaibewegingen.’ Het resultaat is een groepswerk dat boven de eenvoudige vormelijkheid van de draaiende figuur uitstijgt om tot een echte dramaturgie te leiden.

‘Wat me het meest interesseert,’ besluit hij, ‘is dat het publiek zich emotioneel betrokken voelt. Ik ben geen kunstenaar die filosofische verklaringen of politieke interpretaties aanbiedt. Uiteraard kan je dansers die gedurende veertig minuten draaibewegingen uitvoeren, zonder uitweg, beschouwen als een allegorie voor de pijnpunten van de wereld waarin we leven. Maar anderen in het publiek kunnen er plots een echo in zien van een persoonlijke, intieme gebeurtenis die ik uiteraard niet geanticipeerd kan hebben. Dat is voor mij het belangrijkste.’

Biografieën

Le Ballet de l'Opéra de Lyon (FR) is een klassiek gevormd gezelschap dat zich op hedendaagse dans richt. De dansers van het gezelschap worden opgeleid in verschillende technieken, binnen de praktijk die de diversiteit van voorgestelde stijlen hun aanrekt. Le Ballet de Lyon heeft gedurende meer dan twintig jaar een belangrijk repertoire opgebouwd (meer dan 100 stukken, waarvan de helft internationale creaties). Daarbij doet het een beroep op choreografen die de voorrang geven aan taal, haar evolutie, het ontwerp van haar omgeving en haar plaatsing in de ruimte: de 'postmoderne' Amerikanen (Merce Cunningham, Trisha Brown, Lucinda Childs, Bill T. Jones, Ralph Lemon), de auteurs van de beweging (Jifí Kylián, Mats Ek, William Forsythe, Anne Teresa De Keersmaeker, Sasha Waltz), de verkenners van nieuwe grondgebieden (Philippe Decouflé, Tânia Carvalho, Emanuel Gat, Benjamin Millepied, Mathilde Monnier, Système Castafiore) en de vertegenwoordigers van de 'jonge Franse dans' (Jérôme Bel, Alain Buffard, François Chaignaud & Cécilia Bengoléa, Rachid Ouramdane, Christian Rizzo). Een stap richting de toekomst, met ook andere tendensen die openstaan voor theatraliteit, zoals de verfrissende lezing van enkele werken uit de canon (*Cinderella* volgens Maguy Marin, *Romeo en Julia* door Angelin Preljocaj en *De Notenkraker* door Dominique Boivin). Het Ballet de l'Opéra de Lyon weerspiegelt de veranderlijkheid van dans in de wereld vandaag.

William Forsythe (US) wordt gezien als een van de belangrijkste choreografen ter wereld. Zijn werk wordt geroemd voor de heroriëntering van ballet, weg van de identificatie met het klassieke repertoire naar een dynamische 21e-eeuwse kunstvorm. Hij groeide op en volgde een opleiding in New York. Als jonge twintiger deed hij zijn intrrede op de Europese dansscene bij het Stuttgart Ballet, als danser en uiteindelijk als choreograaf in residentie. In 1984 begon hij aan zijn twintigjarige carrière als directeur van het Ballet Frankfurt en in 2004 richtte hij zijn eigen gezelschap op, The Forsythe Company. Forsythe heeft verschillende prijzen gewonnen, waaronder een Bessie, de Laurence Olivier Award, een German Distinguished Service Cross en de Wexnerprijs. In 1999 werd William Forsythe benoemd als commandeur van de Orde van Kunst en Letteren door de Franse regering. Hij is verschillende keren verkozen als Choreograaf van het Jaar door internationale critici. William Forsythe heeft ook een erebeurs ontvangen van het Laban Centre for Movement and Dance in Londen. Daarnaast bezit hij een eredoctoraat van de Juilliard School in New York.

Thom Willems (NE) studeerde piano, elektronische muziek en compositie aan het conservatorium van Den Haag. Zijn ontmoeting met William Forsythe, in 1984, was het begin van een lange en exclusieve samenwerking: ze maakten meer dan 24 stukken samen, waaronder ook enkele iconische werken. Willems haalt inspiratie uit architectuur, literatuur, filosofie, strips en cultuur. In zijn muziek mixt hij elektroakoestiek met rock, wereldmuziek en hiphop.

Alessandro Sciarroni (IT) is een Italiaans performancekunstenaar. Hij heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld in het domein van visuele kunst en theateraal onderzoek. Zijn werk met performers uit verschillende disciplines is getoond op tal van festivals voor hedendaagse dans en theater, maar ook in musea, kunstgalerieën en op andere ongewone performanceplekken. Sinds 2012 geeft het project *L'Artiste* aanleiding tot voorstellingen die een brug creëren tussen de taal van de hedendaagse dans en die van de performancekunsten. Die talen worden gekenmerkt door een conceptuele onbuigzaamheid in combinatie met een sterke visuele en emotionele impact.

Tegelijkertijd worden de werken van Alessandro Sciarroni voorgesteld in verschillende circuits of netwerken voor de verspreiding van hedendaagse dans en de mobiliteit van kunstenaars, zoals 'Anticorpi Explo' (Italiaanse organisatie die zich inzet voor 'la danse d'auteur'), 'Aerowaves', bestemd voor opkomende kunstenaars, of 'Modul Dance', de Europese structuur voor samenwerking en meerjarige uitwisselingen die negentien danshuizen in vijftien verschillende landen bijeenbrengt. In 2015 heeft hij deelgenomen aan *Migrant per Bodies*, een onderzoeks- en productieproject voor choreografie ter promotie van reflectie en creatie rond het thema migratie en de culturele impact ervan op de Europese en Canadese maatschappij.

GESCHENK— BON

We naderen het einde van alweer een schoon cultureel jaar, en dat betekent: pakjestijd! Bent u nog op zoek naar inspiratie voor een oneindig voor aan kerst- en nieuwjaarsgeschenken, dan hebben wij alvast een tip: de Concertgebouw-geschenkbond.

Bestel uw geschenkbond voor een bedrag naar keuze bij In&Uit Brugge of op 070 22 12 12.

In de kijker

DINSDAG

12 DEC 2017

20.00 Magdalenazaal

© Marie Jeanson

iFeel2

Marco Berrettini

De Italiaans-Duitse choreograaf Marco Berrettini maakt al sinds 1986 eigen, vaak controversieel werk: van performances in musea over video-installaties tot totaalconcepten ... In het internationaal bejubelde *iFeel2* ontleedt Berrettini de mens door zijn dansers als marathonlopers in ontbloot bovenlijf steeds weer hetzelfde thema te laten uitvoeren.

i.s.m. Cultuurcentrum Brugge

Trailers en meer info: www.decemberdance.be

#decemberdance

Laat weten wat u van het concert vond op

f ConcertgebouwBrugge
@concertgebouwbr

info & tickets +32 70 22 12 12 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be

ZATERDAG

16 DEC 2017

20.00 Concertzaal

© Arno Paul

ELEMENTEN I – Room / Le Surréalisme au service de la Révolution

CCN Ballet de Lorraine

ELEMENTEN I – Room van de Vlaams-Zwitserse Cindy Van Acker draait helemaal rond het idee van beperkingen. Voor zijn stuk liet de vooraanstaande Spaanse choreograaf Marcos Morau zich inspireren door surrealist Luis Buñuel en diens voorliefde voor dromen, maatschappijkritiek en de traditioneel Spaanse volkstrommel.

i.s.m. Cultuurcentrum Brugge